

Burgemeester Wobine Buijs-Glaudemans tijdens een persconferentie op het gemeentehuis van Oss over het spoorwegdrama in Oss. © Jerry Lampen ANP

Wobine Buijs: een burgemeester moet mens zijn, geen robot

OSS - Als burgemeester van Oss zag Wobine Buijs hoe haar stad vorige week overspoeld werd door verdriet. In het oog van de orkaan loodste Buijs de stad bekwaam door de vloedgolf van emoties. De recente geschiedenis leert dat het niet vanzelfsprekend is dat burgemeesters zo'n klus tot een goed einde brengen.

Rene van der Lee 29-09-18, 09:00

Pauw, RTL Late Night, Tijd voor Max. Wobine Buijs, burgemeester van Oss, had afgelopen week de talkshows voor het uitkiezen. Allemaal wilden ze met haar praten over het afschuwelijke treinongeluk dat vorige week donderdag haar stad in rouw dompelde. Maar Buijs bleef in Oss en bedankte voor de eer. Omdat ze het niet zag zitten om met de borrelnootjes op tafel en collega-gasten als Gordon of Gerard Joling haar diepste gevoelens over het ongeluk te delen.

Burgemeester Wobine Buijs staat de pers te woord in de Grote Kerk. In de kerk kan worden gebeden voor de vier omgekomen slachtoffers van het spoorwegongeval, hun nabestaanden en de gewonden. Verschillende gebedshuizen openden deze dag de deuren. © Remko de Waal ANP

Verdriet

„Dat is helemaal niks voor mij”, zegt ze, precies een week na het bakfietsdrama. Een dag eerder heeft ze ten stadhuize wel een paar cameraploegen ontvangen. Om via de camera al die Nederlanders te bedanken voor al hun medeleven. En ook om duidelijk te maken dat het niet de bedoeling is dat de voor 8 oktober geplande bijeenkomst in schouwburg De Lievekamp ontaardt in een landelijke manifestatie van verdriet. Het samenzijn is alleen voor genodigden, onder wie alle betrokken hulpverleners. „Oss moet de kans krijgen om dit alleen te doen, we willen niet dat dit een massale gebeurtenis wordt.” De bijeenkomst zal op tv worden uitgezonden en zal ook te volgen zijn op beeldschermen in het voetbalstadion van TOP Oss.

Vandaag is het exact zeven jaar geleden dat de nu 58-jarige Wobine Buijs-Glaudemans werd geïnstalleerd als burgemeester van Oss. De benoeming kwam uit de lucht vallen, vrijwel niemand wist dat de topambtenaar van de provincie Brabant deze ambitie koesterde. In het Provinciehuis in Den Bosch was ze eerder vier jaar lang lid van Provinciale Staten geweest, voor de VVD, maar in die periode wist ze zich niet aan de anonimiteit van de provinciale politiek te ontworstelen.

Burgemeester Wobine Buijs (midden met bril) in gesprek met inwoners. © Roy van der Lee Brabants Dagblad

Complimenten

In Oss werd ze vorig jaar herbenoemd, om nog eens zes jaar burgemeester te zijn. De gemeenteraad is dik tevreden over haar, unaniem. Het noodlottige ongeval met de bakfiets van kinderdagverblijf Okido plaatste de geboren Tilburgse tegen wil en dank in de schijnwerpers. Buijs werd in het diepe gesmeten – en kwam weer boven. Binnen en buiten het gemeentehuis ontving ze de complimenten voor de manier waarop ze het verdriet in goede banen probeerde te leiden en haar stad door de nasleep van het drama loodste.

Burgemeesters die met een ramp geconfronteerd worden: de recente geschiedenis leert dat een goede afloop geen vanzelfsprekendheid is. De brand die in de nieuwjaarsnacht van 2000 op 2001 uitbrak in het Volendamse café De Hemel -en waarbij veertien doden vielen- kostte burgemeester Frank IJsselmuiden de kop. En nadat er bijtende kritiek neerdaalde op zijn rol na de grote brand bij een chemisch bedrijf in Moerdijk, pakte ook burgemeester Wim Denie zijn biezen. Hoe goed een burgemeester het ook heeft gedaan vóór de ramp: wie een uitglijder maakt in het oog van de orkaan, kan een streep zetten door zijn of haar loopbaan.

Nu God er niet meer is, komen mensen na zo'n ramp al snel uit bij de burgemeester

Hans van de Sane, psycholoog

Sinds de vuurwerkramp in Enschede -waar burgemeester Jan Mans het wél goed deed- en de cafébrand in Volendam worden burgemeesters beter voorbereid op crisissituaties. Op trainingen krijgen ze aangereikt wat hun rol is en vooral ook wat ze niet moeten doen. De belangrijkste les is deze: laat je gezicht zien. „Als er zoiets verschrikkelijks als in Oss gebeurt, gaan mensen op zoek naar hogere machten. Nu God er niet meer is, komen mensen al snel bij de burgemeester uit”, zegt de Groningse psycholoog Hans van de Sande, die veel bestuurders bijstond met tips en adviezen.

Emoties

2018-09-21 15:34:17 OSS - Burgemeester Wobine Buijs opent het condoleanceregister voor de nabestaanden van de slachtoffers van het spoordrama in Oss. Het register staat in de hal van het gemeentehuis. ANP ROB ENGELAAR © ANP

„Er zijn ook burgemeesters die bij zo'n ramp meteen denken aan de vraag wat dit voor hen zelf betekent. Je kunt in elk geval niks faken, mensen zien meteen of je echt

begaan bent met mensen of niet. Mijn boodschap is ook dat je op moet passen met de media. De tijd dat media alleen met feiten bezig zijn, ligt achter ons. Media weten dat de centjes te verdienen zijn met emoties, dus daar spelen ze op in. Burgemeesters kunnen het beste bij hun mensen blijven en niet in talkshows gaan zitten. Zo'n programma als Pauw is toch vooral een index voor de mate waarin je van jezelf houdt."

Zo ver wil Wouter Jong, adviseur crisisbeheersing van het Nederlands Genootschap van Burgemeesters, niet gaan. Een optreden bij Jeroen Pauw of Twan Huys kan ook functioneel zijn, vindt hij. „De prioriteit hoort inderdaad bij je burgers te liggen. Maar je kunt je best voorstellen dat de burgemeester van Oss naar een talkshow gaat om namens haar gemeente de rest van Nederland te bedanken voor het medeleven. Als je je daar zelf prettig bij voelt, is daar niets op tegen."

MH17-ramp

De ervaring van Jong is dat burgemeesters anno 2018 echt wel weten dat ze er moeten staan als zich een ramp voordoet. „Mensen kiezen bewust voor het burgemeestersambt. Als je geen empathische kant hebt, moet je geen burgemeester willen worden. Bij rampen of calamiteiten hoef je ze echt niet te zeggen dat ze burgervader of burgermoeder moeten zijn, dat snappen ze wel. Kijk maar hoeveel burgemeesters terugkwamen van vakantie na de MH17-ramp. Burgers verwachten dat de burgemeester er is op zulke momenten."

Burgemeesters snappen echt wel dat ze bij een ramp burgervader of burgermoeder moeten zijn

Wouter Jong, Nederlands Genootschap van Burgemeesters

Alle nieuwkomers in het vak krijgen bij het Nederlands Genootschap van Burgemeesters trainingen aangeboden over hun rol in geval van crisis of calamiteit. Wouter Jong: „Daarbij worden vooral ook ervaringen uitgewisseld, we vragen dan burgemeesters die zo'n situatie hebben meegemaakt. Het valt nooit helemaal aan te leren, voor een belangrijk deel komt het neer op fingerspitzengefühl, maar tips kunnen wel nuttig zijn. Zoals een goed draaiboek ook handig kan zijn, het zorgt ervoor dat je niks over het hoofd ziet. Je kunt het maar één keer goed doen".

Calamiteiten

Wobine Buijs zegt dat ze na de ramp in Oss zeker profijt heeft gehad van de trainingen die ze bij het Genootschap volgde. Toen ze in de zomer van 2011 voorgedragen werd in Oss, wist ze 'weinig tot niets' over de taken die burgemeesters te vervullen hebben als zich een calamiteit voordoet. „In de maanden voor ik begon, heb ik daar veel op gestudeerd." De belangrijkste les die ze eraan overhield, is deze: je hoeft geen 'robotrol' aan te nemen, je moet gewoon jezelf blijven. Maar ook praktische tips als: veeg je agenda leeg.

Op het Osse stadhuis ging het vorige week donderdag voortreffelijk, zegt Buijs. Binnen een mum van tijd zat ze aan tafel met een beleidsteam en was er een directe

lijn met het operationeel team in Den Bosch, met onder meer de politie en de brandweer. In aanwezigheid van haar gemeentesecretaris en de loco-burgemeester stelde ze voor om zo snel mogelijk naar de getroffen ouders te gaan. Zo geschiedde. Vijf minuten nam Buijs om de ramp 'in te laten dalen' bij haarzelf. „Je moet snappen wat zo'n ouder meemaakt, dan kun je ook zelf overeind blijven.” De 'machinerie' op het stadhuis regelde ondertussen andere zaken: de opvang van de directe betrokkenen, het regelen van het verkeer, de communicatie met de buitenwereld.

Je moet snappen wat zo'n ouder meemaakt, dan kun je zelf ook overeind blijven

Wobine Buijs, burgemeester

Om één uur 's middags was er een persconferentie. Waar Buijs als eerste het woord kreeg. „Na de gesprekken met de ouders ben ik ook nog naar de brandweerkazerne gegaan, dus er was niet veel tijd meer om me voor te bereiden. Ik heb kort overlegd met twee ambtenaren, daarna heb ik me twaalf minuten afgezonderd. Gewoon gaan zitten met een pen en papier, om mijn gedachten te ordenen. En vooral ook te bedenken wat ik niet wilde zeggen: niks over het onderzoek, niks over de slachtoffers. Duiding geven, dat is belangrijk bij zo'n persconferentie. Zenuwachtig? Nee, dat was ik niet. Ik heb in het onderwijs gezeten, dan ben je wel wat gewend. En als burgemeester heb ik ook al wel meer testcases gehad.”

Donderdagavond om kwart over zes werd ook het idee geboren om met het college van burgemeester en wethouders én de voltallige gemeenteraad naar de rampplek bij station-West te gaan. Buijs voerde er kort het woord en begaf zich daarna tussen de rouwende massa. „Wildvreemden zeiden daar tegen me hoe fijn het was dat wij daar bij waren.”

Overwicht

Thuis in Venlo zag VVD'er Mark Verheijen 's middags op zijn laptop dat Buijs het er goed vanaf bracht tijdens de persconferentie. „Het was een goede mix: ze begeleidde het proces en ze toonde haar menselijkheid. Dit zijn de momenten dat je getest wordt als burgemeester. Tachtig procent kun je trainen, maar die laatste twintig procent niet.” Verheijen, die later ook kortstondig in de Tweede Kamer zat, was waarnemend VVD-voorzitter toen Wobine Buijs daar in het hoofdbestuur zat. „Ze was toen nog topambtenaar bij de provincie, maar je merkte dat ze overwicht had. Als ze het woord nam, werd er naar haar geluisterd. Ze heeft gevoel voor mensen, weet ook hoe je sfeer moet maken. Charme, timing, ook bij zo'n ramp zijn dat belangrijke eigenschappen. Je moet weten wanneer je naar voren kunt stappen en wanneer niet.”

Als je het niet doorleeft, kun je ook niet zijn wie je bent

Wobine Buijs, burgemeester

Frénk van der Linden interviewt burgemeester Wobine Buijs in De Lievekamp te Oss. © Jeroen Appels Van Assendelft Fotografie